

הלבנות מאכלות אסורות פרק ה

א. מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה "לא-תאכל הנפש, עם-הבשר" (דברים יב, כג), לאסור אבר שנחתך מן החי; ועל אבר מן החי נאמר לנוח "אך-בשר, בנפשו דמו לא תאכלו" (בראשית ט, ד). ואסור אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף בטהורים, אבל לא בטמאים.

ב. אחד אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות, כגון היד והרגל, ואחד אבר שאין בו עצם, כגון הלשון והביצים והטחול והפלוזות והחלב וכיוצא בהן: אלא שהאבר שאין בו עצם בין שחתך כלו בין שחתך מקצתו, הרי זה אסור משום אבר מן החי. והאבר שיש בו עצם אינו חייב עליו משום אבר מן החי, עד שיפרש כבריתו בשר וגידים ועצמות; אבל אם פרש מן החי הבשר בלבד חייב עליו משום טרפה כמו שבארנו, לא משום אבר מן החי.

ג. האוכל מאבר מן החי כזית, לוקה. ואכלו אכל אבר שלם אם יש בו כזית, חייב; פחות מכזית, פטור. חתך מן האבר כבריתו בשר וגידים ועצמות כזית, ואכלו לוקה, אף על פי שאין בו בשר אלא כל שהוא; אבל אם הפריד האבר אחר שתלשו מן החי, והפריש הבשר מן הגידים ומן העצמות אינו לוקה עד שיאכל כזית מן הבשר לבדו, ואין העצמות והגידים מצטרפין בו לכזית מאחר ששנה בריתו.

ד. חלקו לאבר זה, ואכלו מעט מעט אם יש במה שאכל כזית בשר, חייב; ואם לאו, פטור. לקח כזית מן האבר כבריתו, בשר וגידים ועצמות, ואכלו אף על פי שנחלק בפיו בפנים קדם שיבלענו, חייב.

ה. תלש אבר מן החי, ונטרפה בנטילתו, ואכלו חייב שתיים, משום אבר מן החי ומשום טרפה: שהרי שני האסורין באין כאחת. וכן התולש חלב מן החי, ואכלו לוקה שתיים, משום אבר מן החי ומשום חלב; תלש חלב מן הטרפה, ואכלו לוקה שלוש.

ו. בשר המדלדל בבהמה, ואבר המדלדל בה אם אינו יכול לחזור ולחיות אף על פי שלא פרש אלא אחר שנשחטה, אסור; ואין לוקין עליו. ואם מתה הבהמה, רואין אותו כאלו נפל מחיים; לפיכך לוקין עליו משום אבר מן החי. אבל היכול לחזור ולחיות אם נשחטה הבהמה, הרי זה מותר.

ז. שמיט אבר או מעכו או דכו, כגון הביצים שמעך אותן או נתקן הרי זה אינו אסור מן התורה, שהרי יש בו מקצת חיים ולפיכך אין מסריח; ואף על פי כן אסור לאכלו ממנהג שנהגו כל ישראל מקדם, שהרי הוא דומה לאבר מן החי.

ח. עצם שנשבר אם היה הבשר או העור חופה רב עביו שלעצם הנשבר ורב הקף השבר, הרי זה מותר. ואם יצא העצם לחוץ, הרי האבר אסור; וכשישחט הבהמה או העוף, יחתך ממקום השבר וישליכו, והשאר מותר.

ט. נשבר העצם והיה הבשר חופה את רבו, אבל היה אותו הבשר מרסס או נתאכל כבשר שהרופא גורדו מן החבורה, או שהיה מתלקט הרב ממקומות הרבה, או שהיה הבשר שעליו

נִקְבִים נִקְבִים, או שְׁנִסְדֵּק הַבָּשָׂר, או שְׁנִקְדֵּד כְּמִין טַבַּעַת, או שְׁנִגְרֵד הַבָּשָׂר מִלְמַעְלָה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאָר מִן הַבָּשָׂר אֲלָא כְּקִלְפָּה, או שְׁנִתְאַכַּל הַבָּשָׂר מִלְמַטָּה מֵעַל הָעֵצִים שְׁנִשְׁבֵּר עַד שְׁנִמְצָא הַבָּשָׂר הַחוּפָּה אֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּעֵצִים בְּכָל אֵלוֹ מוֹרִין לְאַסֵּר, עַד שִׁיתְרַפָּא הַבָּשָׂר; וְאִם אָכַל מִכָּל אֵלוֹ, מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת.

י. הַמוֹשִׁיט יָדוֹ לְמַעַי הַבְּהֵמָה, וְחִתַּךְ מִן הַטְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, וְהִנִּיחַ הַחֲתָכוֹת בְּתוֹךְ מַעֲיָה, וְאַחֵר כֶּךָ שְׁחִטָּה הָרִי אוֹתָן הַחֲתָכוֹת אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם אֲבֵר מִן הַחִי, וְאִף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּתוֹךְ מַעֲיָה; אֲבָל אִם חִתַּךְ מִן הָעֵבֶר שְׁבִמַעֲיָה, וְלֹא הוֹצִיאוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ שְׁחִטָּה הָרִי חֲתָכוֹת הָעֵבֶר אוֹ אֲבֵרוֹ, מִתֵּר הוּאִיל וְלֹא יֵצֵא.

יא. עֵבֶר שֶׁהוֹצִיָא יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ, נֶאֱסָר אוֹתוֹ אֲבֵר לְעוֹלָם, בֵּין שְׁחֲתָכוּ קֵדָם שֶׁתִּשְׁחַט אִמּוֹ, בֵּין שְׁחֲתָכוּ אַחֵר שְׁנִשְׁחִטָּה אִמּוֹ; וְאִפְלוּ הַחֲזִיר אוֹתוֹ אֲבֵר לְמַעַי אִמּוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ נִשְׁחִטָּה אוֹ נִלְדָּה הוֹלֵד, וְחִיָּה כְּמָה שְׁנִים הָרִי אוֹתוֹ הָאֲבֵר, אֲסוּר מִשּׁוּם טְרֵפָה: שְׁכָל בָּשָׂר שִׁיּוֹצֵא חוּץ לְמַחְצָתוֹ נֶאֱסָר כְּבָשָׂר שֶׁפָּרַשׁ מִן הַחִי, שְׁנֵאמַר "וּבָשָׂר בְּשָׂדֶה טְרֵפָה" (שְׁמוֹת כב, ל), כִּיּוֹן שִׁיּוֹצֵא לְמָקוֹם שֶׁהוּא לוֹ בְּשָׂדֶה, נַעֲשֶׂה טְרֵפָה כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

יב. הוֹצִיָא מִקְצֵת הָאֲבֵר, וְנִשְׁאָר מִקְצָתוֹ בְּפָנִים אִפְלוּ לֹא נִשְׁאָר אֲלָא מֵעוּטוֹ הַיּוֹצֵא אֲסוּר, וְשִׁבְּפָנִים מִתֵּר; וְאִם חִתַּךְ הַיּוֹצֵא מִן הָאֲבֵר אַחֵר שֶׁהַחֲזִירוֹ, וְנִשְׁחִטָּה חוּתָךְ אוֹתוֹ שִׁיּוֹצֵא בְּלֶבֶד, וְשִׁאֲרָה הָאֲבֵר מִתֵּר. וְאִם לֹא הַחֲזִירוֹ, וְחִתָּכוּ וְהוּא בַחוּץ, בֵּין שְׁחֲתָכוּ קֵדָם שְׁחִיטָה אוֹ אַחֵר שְׁחִיטָה מְקוֹם הַחֲתָךְ אֲסוּר, וְהוּא הַמְּקוֹם שֶׁכִּנְגַּד הָאֵוִיר: אַחֵר שִׁיּוֹצֵא הַיּוֹצֵא, חוּזֵר וְחוּתָךְ מְקוֹם הַחֲתָךְ.

יג. אֲבָל אֲבֵר עֵבֶר שִׁיּוֹצֵא וְחִתָּכוּ קֵדָם שְׁחִיטָה, וְהוּא בַחוּץ הָרִי זֶה אֲבֵר מִן הַחִי, וְלוֹקִין עָלָיו; וְאִם נִחְתָךְ אַחֵר שְׁחִיטָה הָאוֹכֵל אוֹ אֵינוֹ לוֹקָה, וְאִפְלוּ מִתְּ הָעֵבֶר קֵדָם שְׁחִיטָה. וְאִם מִתֵּר הַבְּהֵמָה, וְאַחֵר כֶּךָ חֲתָכוּ הָאוֹכֵל לֹקָה מִשּׁוּם אֲבֵר מִן הַחִי.

יד. עֵבֶר שֶׁהוֹצִיָא אֲבֵר וְנֶאֱסָר הָאֲבֵר, וְאַחֵר כֶּךָ נִלְדָּה, וְהָרִי הִיא נִקְבָּה הַחֲלָב שֶׁלָּהּ אֲסוּר לְשִׁתּוֹתוֹ מִסְּפֵק: הוּאִיל וְהוּא בָּא מִכָּלֵל הָאֲבָרִים, וַיֵּשׁ בָּהּ אֲבֵר אֶחָד אֲסוּר; וְהָרִי זֶה כְּחֵלֶב טְרֵפָה שְׁנִתְעַרַּב בְּחֵלֶב טְהוֹרָה.

טו. הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה מַעֲבֵרֶת וּמַצָּא בָּהּ שְׁלִיל, בֵּין חִי בֵין מֵת הָרִי זֶה מִתֵּר בְּאֲכִילָה; וְאִפְלוּ שְׁלִיָּה, מִתֵּרֶת בְּאֲכִילָה. וְשְׁלִיָּה שִׁיּוֹצֵאת מִקְצָתָהּ, וְשִׁחַט אֶת הַבְּהֵמָה אִם הִיְתָה שְׁלִיָּה זֹו קְשׁוּרָה בּוֹלֵד, מִה שִׁיּוֹצֵא מִמֶּנָּה אֲסוּר וְהַשְׁאָר מִתֵּר. וְאִם לֹא הִיְתָה קְשׁוּרָה בּוֹ, כָּלָה אֲסוּרָה, שְׁמָא שְׁלִיָּה זֹו שִׁיּוֹצֵאת מִקְצָתָהּ הֵלֵךְ וְלֵד שֶׁהִיָּה בָּהּ, וְלֵד זֶה שְׁנִמְצָא בְּבֶטֶן הַלֵּכָה שְׁלִיָּה שְׁלֹו; וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם לֹא נִמְצָא בְּבֶטֶן וְלֵד כָּלֵל, שֶׁהַשְׁלִיָּה כָּלָה אֲסוּרָה.

טז. מַצָּא בָּהּ עֵבֶר חִי אִף עַל פִּי שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים גְּמוּרִים, וְאַפְשָׁר שִׁיּוֹחִיָּה אֵינוֹ צָרִיךְ שְׁחִיטָה, אֲלָא שְׁחִיטָת אִמּוֹ מְטַהֲרָתוֹ; וְאִם הַפָּרִיס עַל גְּבִי קֶרֶקַע, צָרִיךְ שְׁחִיטָה.

יז. קָרַע אֶת הַבְּהֵמָה, אוֹ שִׁחַט בְּהֵמָה טְרֵפָה, וּמַצָּא בָּהּ בֶּן תִּשְׁעָה חִי צָרִיךְ שְׁחִיטָה לְהַתִּירוֹ, וְאֵין שְׁחִיטָת אִמּוֹ מוֹעֵלֶת לוֹ; וְאִם לֹא גְּמָרוּ לוֹ חֳדָשָׁיו אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חִי בְּמַעַי הַטְּרֵפָה הָרִי זֶה אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּאֲבֵר מֵאִמּוֹ. כָּל עֵבֶר שֶׁהוֹצִיָא רִאשׁוֹ

והחזירו, ואחר כך שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו;
והרי הוא כילוד, וצריך שחיטה.

הלכות מאכלות אסורות פרק ו

א. האוכל פזית מן הדם במזיד, חייב כרת; בשוגג, מביא חטאת קבועה. ודבר מפרש בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה חיה ועוף בלבד, בין טמאים בין טהורים שנאמר "וכל-דם לא תאכלו, בכל מושבתיכם, לעוף, ולבהמה" (ויקרא ז, כו); וחיה בכלל בהמה, שנאמר "זאת הבהמה, אשר תאכלו . . . איל וצבי, ויחמור" (דברים יד, ד-ה). אבל דם דגים וחרגבים ושקצים ורמשים, ודם האדם אין חייבין עליו משום דם; לפיכך דם דגים וחרגבים טהורים, מתר לאכלו, ואפלו כנסו בכלי ושתהו, מתר. ודם חגבים ודגים טמאים, אסור משום שהוא תמצית גופן, כחלב בהמה טמאה; ודם שרצים כבשרן, כמו שבארנו.

ב. דם האדם אסור מדברי סופרים, אם פרש; ומכין עליו מפת מרדות. אבל דם השנים, בולעו ואינו נמנע. הרי שנשך בפת, ויצא עליה דם גורד את הדם ואחר כך אוכל, שהרי פרש.

ג. אין חייבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה ונחירה או התזת הראש, כל זמן שיש בו אדמדמית, ועל הדם הכנוס בתוך הלב, ועל דם הקזה כל זמן שהוא מקלח ויוצא. אבל הדם השותת בתחלת הקזה, קדם שיתחיל לקלח, ודם השותת בסוף הקזה, כשיתחיל הדם לפסק אין חייבין עליו, והרי הוא כדם האברים: שדם הקלוח, הוא הדם שהנפש יוצאה בו.

ד. דם התמצית ודם האברים כגון דם הטחול, ודם הפליות, ודם ביצים, ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה, ודם הנמצא בכבד אין חייבין עליו כרת. אבל האוכל ממנו פזית לוקה, שנאמר "וכל-דם, לא תאכלו" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כו); ובחייוב כרת הוא אומר "כי נפש הבשר, בדם היא" (ויקרא יז, יא), אינו חייב כרת אלא על הדם שהנפש יוצאה בו.

ה. השליל הנמצא במעי הבהמה, הרי דמו כדם הילוד: לפיכך הדם הנמצא כנוס בתוך לבו, חייבין עליו כרת; אבל שאר דמו, הרי הוא כדם האברים.

ו. הלב, בין לצלי בין לקדרה קורעו ומוציא את דמו, ואחר כך מולחו. ואם בשל הלב ולא קרעו קורעו אחר שבשלו, ומתר; ואם לא קרעו אין חייבין עליו כרת אלא אם כן היה לב בהמה, שכן יש בו פזית מדם שבתוך הלב שחייבין עליו כרת.

ז. הכבד אם חתכה והשליכה לתוך החמץ, או לתוך מים רותחין עד שתתלבן הרי זו מתרת לבשל אותה אחר כן; וכבר נהגו כל ישראל להבהבה על האור, ואחר כך מבשלין אותה, בין שבשלה לבדה, בין שבשלה עם בשר אחר. וכן מנהג פשוט שאין מבשלין המוח שלראש, ולא קולין אותו עד שמהבהבין אותו באור.

ח. הכבד שבשלה, ולא הבהבה על האור ולא חלטה בחמץ או ברותחין הרי הקדרה כלה אסורה, הכבד וכל שנתבשל עמה. ומתר לצלות כבד עם הבשר, בשפוד אחד והוא, שתהיה הכבד

למטה; ואם עבר וצליה למעלה מבשר, הרי זה אוכל. הטחול מתר לבשלו אפלו עם הבשר, שאינו דם אלא בשר הדומה לדם.

ז. השובר מפרקת בהמה קדם שתצא נפשה, הרי הדם נבלע באברים; ואסור לאכל ממנה בשר חי, ואפלו חלטו. אלא כיצד יעשה: יחתך החתכה, וימלח יפה יפה; ואחר כך יבשל או יצלה. וכבר בארנו שהשוטט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם, שהן מתרין.

י. אין הבשר יוצא מידי דמו אלא אם כן מולחו יפה יפה, ומדיחו יפה יפה. כיצד עושה: מדיח הבשר תחלה, ואחר כך מולחו יפה יפה, ומניחו במלחו כדי הלוח מיל; ואחר כך מדיחו יפה יפה, עד שיצאו המים זפים; ומשליכו מיד לתוך מים רותחין, אבל לא לפושרין כדי שיתלבן מיד, ולא יצא דם.

יא. כשמולחין הבשר, אין מולחין אותו אלא בכלי מנקב; ואין מולחין אותו אלא במלח עבה כחול הגס, שהמלח הדק כקמח יבלע בבשר ולא יוציא דם. וצריך לנפץ הבשר מן המלח, ואחר כך ידיחנו.

יב. כל הדברים האלו, לבשר שצריך לבשלו. אבל לצלי, מולח וצולה מיד. והרוצה לאכל בשר חי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה, ואחר כך יאכל; ואם חלטו בחמץ, מתר לאכלו כשהוא חי, ומתר לשותות החמץ שחלטו בו, שאין החמץ מוציא דם.

יג. חמץ שחלט בו בשר, לא יחלט בו פעם שנייה; וחתכה שהאדימה בתוך החמץ היא והחמץ אסורין, עד שימלח אותה יפה יפה ויצלה. בשר שהאדים, וכן ביצי בהמה וחיה בקלף שעליהן, וכן הערף שבו המזרקים שהן מלאים דם אם חתכן ומלחן כדת, מתר לבשולן; ואם לא חתכן וצלאן בשפוד, וצלה הערף ופיו למטה, או שצלאן כלן על הגחלים הרי אלו מתרין.

יד. ראש הבהמה שצלהו בתנור, או בכבשן אם תלהו ובית שחיטתו למטה, מתר: שהדם יוצא ושותת. ואם היה בית השחיטה מן הצד, מוחו אסור שהדם מתקבץ לתוכו; ושאר הבשר שעל העצמות מבחוץ, מתר. הניח חטמו למטה אם הניח בו גמי או קנה כדי שישאר פתוח ויצא דמו דרך חטמו, מתר; ואם לאו, מוחו אסור.

טו. אין מניחין כלי תחת הצלי לקבל מימיו, עד שתכלה כל מראה אדמדמית שבו. וכיצד עושין: משליכין לתוך הכלי מעט מלח, ומניח הכלי עד שיצל; ולוקח השמנונית שלמעלה, והמים שלמטה שתחת השמנונית אסורה. פת שחתך עליה בשר צלי, מתר לאכלה.

טז. דגים ועופות שמלחן זה עם זה אפלו בכלי מנקב, הדגים אסורין: שהדג רפה, ובולע דם היוצא מן העוף. ואין צריך לומר, אם מלח דג עם בשר בהמה או חיה.

יז. עופות שהניחן שלמים, ומלא חללן בשר וביצים, ובשולן אסורות: שהדם יוצא לתוכן; ואף על פי שמלחן יפה יפה, ואפלו היה הבשר שבתוכן שלוק או צלי. ואם צלין, הרי אלו מתרות, אף על פי שהבשר שבתוכן חי, ואפלו פיהן למעלה.

יח. בני מעים שמלאן על דרך זו בבשר צלי או שלוק, או שמלאן

בביצים, ושלקן או קלין הרי אלו מתרין, שאין מחזיקין דם בבני מעים; וכן הורו הגאונים.

יט. עופות שטפּלן בבצק וצלין, בין שלמים בין מחתכין אם טפּלן בסלת גסה אפלו הסמיקה הטפּלה, אוכל את הטפּלה: מפני שהיא סלת גסה, מתפררת ויוצא הדם. ואם טפּלן בקמח חטים שלתתן אם היתה הטפּלה לבנה כמו הכסף, מתר לאכל ממנה; ואם לאו, אסורה. טפּלן בשאר קמחין אם האדימו, אסורין; ואם לא האדימו, מתרין.

כ. ספין ששחט בה, אסור לאכל בה רותח: עד שילבן הספין, או ישחיצנה פלה במשחזת, או ינעצנה בקרקע קשה עשרה פעמים; ואם חתך בה רותח, מתר. וכן אינו חותך בה צנון וכיוצא בו מדברים החריפים, לכתחלה; ואם הדיח הספין, או קנחה בכלי מתר לחתך בה צנון וכיוצא בו, אבל לא רותח.

כא. קערה שמלח בה בשר, אפלו היתה שוועה באבר אסור לאכל בה רותח לעולם, שכבר נבלע הדם בחרסיה.

הלבות מאכלות אסורות פרק ו

א. האוכל פזית חלב במזיד, חייב כרת; בשוגג, מביא חטאת קבועה. ובפרוש בתורה שאינו חייב אלא על שלושה מיני בהמה טהורה בלבד, שנאמר "כל-חלב שור וכשב, ועז לא תאכלו" (ויקרא ז, כג) בין שאכל מחלב שחוטה, בין שאכל מחלב נבלה וטרפה שלהן. אבל שאר בהמה וחיה, בין טמאה בין טהורה חלבה כבשרה. וכן נפל שלשלושה מיני בהמה טהורה, חלבו כבשרו; והאוכל מחלבו פזית, לוקה משום אוכל נבלה.

ב. האוכל מחלב נבלה וטרפה חייב משום אוכל חלב, ומשום אוכל נבלה וטרפה: מתוך שנוסף האסור בבשרה שהיה מתר, נוסף על החלב; ולפיכך לוקה שנים.

ג. השוחט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מתר, ואפלו מצאו חי: מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו, ומצאו חי אף על פי שלא הפריס על הקרקע, ואינו צריך שחיטה חלבו אסור, וחיבין עליו כרת; ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין, כשאר הבהמות.

ד. הושיט ידו למצי הבהמה, וחתך מחלב העבר שכלו לו חדשיו, והוציאו הרי זה חייב עליו כאלו חתכו מחלב האם עצמה, שהחדשים הן הגורמין לאסור החלב.

ה. שלושה חלבים הן, שחיבין עליהן כרת חלב שעל הקרב, ושעל שתי הפליות, ושעל הפסלים. אבל האליה, מתרת באכילה לא נקראת חלב אלא לענין קרבן בלבד, כמו שנקראו חלבים פליות ויותרת הכבד לענין קרבן: כמו שאתה אומר "חלב הארץ" (בראשית מה, יח), ו"חלב, פליות חטה" (דברים לב, יד) שהוא טובם; ולפי שמרימין דברים אלו מן הקרבן לשרפה לה, נקראו חלב שאין שם דבר טוב, אלא המורס לה. ולכך נאמר בתרומת מעשר "בהרימכם את-חלבו, ממנו" (במדבר יח, ל; במדבר יח, לב).

ו. חלב שעל המסוס, ושעל בית הפוסות הוא החלב שעל הקרב; וחלב שבִּעִיקְרֵי הִירְכוֹת מִבְּפָנִים חִיבִין עָלָיו כֶּרֶת, והוא החלב שעל הכסלים. ויש שם חלב על הקבה עקום כמו קשת, והוא האסור; וחוט משוך כמו יתר, והוא מתר. חוטיין שבחלב אסורין, ואין חיבין עליהן כרת.

ז. חלב שהבשר חופה אותו, מתר שעל הכסלים אסור הכתוב, לא שבתוך הכסלים; וכן חלב שעל הפליות נאסר, לא שבתוך הפליות. ואף על פי כן נוטל אדם לכן שבתוך הפליה, ואחר כך אוכל אותה; ואינו צריך לחטט אחריו.

ח. יש כמו שתי פתילות שלחלב בעיקרי המתנים, סמוך לראש הירך כשהבהמה חויה, חלב זה נראה במעים, וכשתמות, ידבק הבשר בבשר ויתכסה חלב זה ואינו נראה עד שיתפרק הבשר מן הבשר; ואף על פי כן הרי זה אסור, שאין זה חלב שהבשר חופה אותו. וכל מקום שתמצא בו החלב תחת הבשר, והבשר מקיף אותו מכל סביביו ולא יראה עד שיקרע הבשר הרי זה מתר.

ט. חלב הלב, וחלב המעים והן הדקין המלפפין כלן מתרין, והרי הן פשוטן שהוא מתר: חוץ מראש המעי הסמוך לקבה, שהיא תחלת בני מעים שצריך לגרד החלב שעליו, וזה הוא חלב שעל הדקין שאסור. ויש מן הגאונים שיאמר שראש המעי הזה שצריך לגרדו, הוא המעי שיצא בו הראי שהוא סוף המעים.

י. יש בגוף הבהמה חוטיין וקרומות שהן אסורין מהן משום חלב, ומהן משום דם. וכל חוט או קרום שהוא אסור משום "כל-דם, לא תאכלו" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כו) צריך לנטלו, ואחר כך ימלח ויבשל הבשר כמו שאמרנו: ואם חתכו ומלחו, אינו צריך לנטלו; ואם לצלי הוא, אינו צריך לנטלו. וכל חוט או קרום שהוא אסור משום "כל-חלב" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כג) בין לצלי בין לבשול, צריך לנטלו מן הבהמה.

יא. חמשה חוטיין יש בכסלים, שלושה מן הימין ושנים מן השמאל: השלושה שמן הימין, מתפצל כל אחד מהם לשנים שנים; והשנים שמן השמאל, מתפצלין לשלושה שלושה. וכלן, משום חלב; וחוטי הטחול וחוטי הפליות, משום חלב.

יב. וכן קרום שעל הטחול, וקרום שעל הכסלים, וקרום שעל הפליות אסורין משום חלב. וקרום שעל דד הטחול, חיבין עליו כרת; ושאר הקרום אסור, ואין חיבין עליו.

יג. ושני קרומות יש לפליה העליון, חיבין עליו כרת כחלב שעל הפליה; והתחתון, הרי הוא כשאר קרומות וחוטיין שהן אסורין ואין בהן כרת.

יד. חוטי הלב, וחוטי היד, וחוטי העקץ, וחוטי הלחי התחתון שבצד הלשון מכאן ומכאן, וכן החוטיין הדקין שהן בתוך חלב הדקין כמו בית עכביש מסבכין זה בזה, וקרום שעל המוח שבקדקד, וקרום שעל הביצים הכל אסורין משום דם.

טו. ביצי גדי או טלה שלא השלים שלושים יום, מתר לבשלן בלא קליפה. לאחר שלושים יום אם נראו בהן חוטיין דקין אדמין בידוע שהלך בהן הדם, ולא יבשל עד שיקלף, או עד

שִׁיחַתָּךְ וַיִּמְלַח, כְּמוֹ שֶׁבָּאֲרָנוּ; וְאִם עֲדִין לֹא נִרְאוּ בָּהֶן הַחוּטִין הָאֲדָמִין, מִתְרִין. וְכָל בְּנֵי מַעִים שֶׁהִמָּאֵכֶל סוֹבֵב בַּחֲלָלָן, אֵין מַחֲזִיקִין בָּהֶן דָּם.

זו. יִרְאֶה לִי שְׁכָל אֵלֹו הַחוּטִין וְהַקְרוּמוֹת, אֲסוּרִין מִדְּבָרֵי סוּפְרִים. וְאִם תֵּאמַר שֶׁהֵן אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה, בְּכָלֵל "כָּל-חֶלֶב" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כג) "וְכָל-דָּם" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כו) אֵין לוֹקִין עָלֵיהֶן אֲלֹא מִכַּת מִרְדּוֹת; וַיְהִי כִּפְחִי שְׁעוֹר, שֶׁהוּא אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה וַאֲיִן לוֹקִין עָלָיו.

יז. אֵין מוֹלְחִין חֲלָבִים עִם הַבֶּשֶׂר, וְלֹא מְדִיחִין חֲלָבִים עִם הַבֶּשֶׂר. וְסָבִין שִׁחַתָּךְ בָּהֶם חֲלָבִים, לֹא יַחַתָּךְ בָּהֶם בֶּשֶׂר; וְכָלִי שֶׁהִדִּיחַ בּוֹ חֲלָבִים, לֹא יִדִּיחַ בּוֹ בֶּשֶׂר. לְפִיכָךְ צָרִיךְ הִטָּבַח לְהַתְקִין לוֹ שְׁלוֹשׁ סָבִינִין אַחַת שְׁשׁוּחַט בָּהֶם, וְאַחַת שֶׁמַּחַתָּךְ בָּהֶם בֶּשֶׂר, וְאַחַת שֶׁמַּחַתָּךְ בָּהֶם חֲלָבִים. וְאִם דֶּרֶךְ אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁדְיַח הִטָּבַח הַבֶּשֶׂר בַּחֲנוּת צָרִיךְ לְהַתְקִין שְׁנֵי כָלִים שְׁלָמִים, אֶחָד שֶׁמִּדִּיחַ בּוֹ בֶּשֶׂר וְאַחַד שֶׁמִּדִּיחַ בּוֹ חֲלָבִים.

יח. וְאֲסוּר לִטְבַּח לְפָרֶס חֶלֶב הַכֶּסֶּלִים עַל הַבֶּשֶׂר, כְּדֵי לְנָאוֹתוֹ שֶׁהַקְרוֹם שֶׁעַל הַחֶלֶב דֵּק, וַיִּתְמַעֵךְ בְּיַד הִטָּבַח וַיִּזּוּב הַחֶלֶב וַיִּבְלַע בַּבֶּשֶׂר. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֹו, אֲסוּר לַעֲשׂוֹתָן; וְאִם נַעֲשׂוּ, לֹא נֶאֱסַר הַבֶּשֶׂר, וַאֲיִן מִכִּין אֶת הָעוֹשֶׂה, אֲלֹא מִלְּמִדִּין אוֹתוֹ שֶׁלֹא יַעֲשֶׂה.

יט. וְכֵן אֵין מוֹלְחִין אֶת הַבֶּשֶׂר קֹדֶם שִׁסִּיר מִמֶּנּוּ הַקְרוּמוֹת וְהַחוּטִין הָאֲסוּרִין; וְאִם מִלַּח, מְסִירָן אַחֵר שֶׁנִּמְלָחוּ: וְאֶפְלוּ הָיָה בָּהֶן גִּיד הַנָּשָׂה מְסִירוֹ אַחֵר שֶׁנִּמְלַח, וּמִבִּשָּׁל.

כ. וְטָבַח שֶׁדִּרְכוֹ לְנִקּוֹת הַבֶּשֶׂר, וְנִמְצָא אַחֲרָיו חוּט אוֹ קְרוֹם מִלְּמִדִּין אוֹתוֹ, וּמִזְהִירִין אוֹתוֹ שֶׁלֹא יִזְלַל בְּאֲסוּרִין.

כא. אָבֵל אִם נִמְצָא אַחֲרָיו חֶלֶב אִם הָיָה כִּשְׁעוּרָה, מַעֲבִירִין אוֹתוֹ; וְאִם נִמְצָא אַחֲרָיו כְּזִית חֶלֶב, אֶפְלוּ בְּמִקְוֹמוֹת הַרְבֵּה מִכִּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת, וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהִטָּבַח נֶאֱמַן עַל הַחֶלֶב.